

From: "5.1.2e" <5.1.2e@eindhoven.nl>
Sent: 5/13/2026 2:35:57 PM +00:00
To: "5.1.2e" <5.1.2e@helmond.nl>, <5.1.2e@helmond.nl>, <5.1.2e@eindhoven.nl>, 5.1.2i@eindhoven.nl>, <5.1.2e@nuenen.nl>
Cc:
Subject: RE: Nieuwe aanvraag 5 onder b: wat te doen gezien de allernieuwste ontwikkelingen??

Onderwerp: RE: Nieuwe aanvraag 5 onder b: wat te doen gezien de allernieuwste ontwikkelingen??

Een conversatie met 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, >GM_SMU_Leerplicht, 5.1.2e

Bericht 2 op 13-5-2026 16:35 door 5.1.2e

Beste allen,

Ik zal dit onderwerp als agendapunt opnemen voor het regionaal uitvoeringsoverleg volgende week donderdag.

@ 5.1.2e Zou jij daar dan een toelichting op kunnen geven uitgaande van jouw mail hieronder?

Gisteren was ik in Tilburg en van hen begreep ik dat zij, ondanks het eerdere standpunt van het OM, zijn doorgegaan met hun bestaande werkwijze en dus "gewoon" pv zijn blijven opmaken. Dus voor hen verandert er niets, maar worden zij gesteund in hun aanpak/standpunt.

@ 5.1.2e, heb jij nog contact gehad met Ingrado en zou jij daar volgende week iets over kunnen zeggen? Kort door de bocht is mijn voorstel: nieuwe aanvragen afwijzen tenzij er geen openbare school binnen 6 km (basisschool) of 20 km (vo school) is of als ouders kunnen bewijzen dat de school niet objectief, kritisch of pluralistisch is.

Ingrado is in overleg met OM ivm al verleende vrijstellingen en in vervolg daarvan herhaal aanvragen. Mijn voorstel zou zijn dit af te wachten.

Graag hoor ik jullie reactie.

Groet 5.1.2e

Veilig verstuurd via Zivver - [Bekijk in de Zivver-app](#)

Bericht 1 op 12-5-2026 16:48 door 5.1.2e

Hoi allen,

Ik heb me er best al behoorlijk in verdiept. Misschien een beetje veel info, maar ik hoop dat we hiermee een richting hebben.

Zoals ik het begrepen heb, is de Hoge Raad heel duidelijk: De redenering is dat als een school zich een openbare school noemt, dat zij dan ook moeten voldoen aan de eisen die daar aan gesteld worden. Daarmee is het openbaar onderwijs in principe geschikt is voor iedereen, omdat het "objectief, kritisch en pluralistisch" is. Een beroep op vrijstelling wegens bezwaren tegen openbare scholen zal daarom nog maar in zeer uitzonderlijke gevallen slagen.

- Strengere bewijslast voor ouders: Ouders moeten nu concreet aantonen dat het onderwijs op *alle* openbare scholen in de buurt niet aan die maatstaf van objectiviteit voldoet. Algemene bezwaren dat een school "neutraal" is of de eigen overtuiging niet actief uitdraagt, zijn niet langer voldoende.
- Einde aan "automatische" vrijstelling: Waar voorheen de leerplichtambtenaar vooral formeel toetste, verduidelijkt de Hoge Raad dat er nu een inhoudelijk toetsingskader ligt. Dit bemoeilijkt de weg naar legaal thuisonderwijs via deze route aanzienlijk.
- Herstel van handhaving: Hoewel het OM eerder aangaf niet meer te vervolgen, benadrukt de Hoge Raad in deze uitspraak dat de overheid actief moet handhaven om het recht op onderwijs van het kind te beschermen, indien nodig via de strafrechtelijke weg.

Wat dit betekent voor de praktijk

De uitspraak fungeert als een krachtig signaal naar lagere rechters en gemeenten: de drempel voor een 5b-vrijstelling is fors verhoogd. Brancheorganisaties zoals Ingrado en de Vereniging Openbaar Onderwijs zien dit als een definitieve inperking van de mogelijkheden om op religieuze gronden onderwijs buiten de schoolbanken te organiseren.

specifieke eisen voor de motiveringsplicht wat dit betekent voor reeds lopende vrijstellingen van dit lopende schooljaar

Met de arresten van **21 april 2026** (ECLI:NL:HR:2026:658 en 659) heeft de Hoge Raad de lat voor de motivering van richtingsbezwaren extreem hoog gelegd. De uitspraak raakt direct de formele kennisgeving én heeft onmiddellijke

gevolgen voor het lopende schooljaar.

Specifieke eisen voor de motiveringsplicht van ouders

Waar ouders voorheen konden volstaan met een algemene verklaring dat openbare scholen niet aansluiten bij hun religie, eist de Hoge Raad nu een **concrete, feitelijke onderbouwing**. De motivering moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- **Geen algemeen bezwaar:** Bezwaren tegen de "neutraliteit" of de afwezigheid van een specifiek geloof op een openbare school volstaan niet langer. Openbaar onderwijs is wettelijk verplicht "objectief, kritisch en pluralistisch" te zijn.
- **Bewijslast per specifieke school:** Ouders moeten per openbare school binnen redelijke afstand aantonen dat het onderwijs over godsdienst of levensbeschouwing **niet** objectief, kritisch of pluralistisch plaatsvindt.
- **Aantoonbare schending:** Ouders moeten concreet aantonen dat de school door haar specifieke lesmateriaal of onderwijspraktijk de levensbeschouwelijke overtuiging van het kind probeert te beïnvloeden of te indoctrineren.
- **Strikte tijdigheid:** De Hoge Raad benadrukt dat de verklaring onherroepelijk **vóór 1 juli** (of uiterlijk een maand voor de start van de leerplicht) moet zijn ingediend. Een latere wijziging of verdieping van de geloofsovertuiging is geen geldige reden om tussentijds alsnog een vrijstelling te eisen.

In de praktijk betekent dit dat een kennisgeving zonder gedetailleerd feitenmateriaal per nabijgelegen openbare school door de leerplichtambtenaar direct als **ongeldig** mag worden geweigerd.

Hoe moeten ouders dit dan aantonen?

Ouders kunnen niet volstaan met het vermoeden dat een school niet objectief zal zijn. Zij moeten zich baseren op **reeds openbaar toegankelijke, objectieve informatie** van de school vóórdat het kind is ingeschreven: [2]

1. **De officiële Schoolgids en het Schoolplan:** Ouders moeten in de officiële documenten van de school aanwijzingen vinden dat de school een actieve ideologische of levensbeschouwelijke sturing hanteert die de wettelijke neutraliteit schendt.
2. **Gebruikte lesmethodes en lesbrieven:** Als een openbare school in haar verplichte curriculum aantoonbaar methodes gebruikt die niet pluralistisch of kritisch zijn, maar eenzijdig sturen op een bepaalde levensbeschouwing of politieke doctrine, kan dit als bewijs dienen.
3. **Eerdere rapporten van de Onderwijsinspectie:** Indien de Inspectie van het Onderwijs een specifieke openbare school al eerder heeft berispt vanwege het schenden van de neutraliteitsnorm of burgerschapsopdrachten, kan dit door ouders worden aangevoerd.

Gevolgen voor reeds lopende vrijstellingen van dit schooljaar

De uitspraak heeft directe, ingrijpende gevolgen voor gezinnen die op dit moment al een 5b-vrijstelling hebben.

Hoewel een schooljaar normaal gesproken administratief wordt uitgediend, verandert de juridische status per direct:

- **Actieve handhavingsplicht:** De Hoge Raad stelt expliciet dat de overheid niet mag weggijken en **actief handhavend moet optreden** om het recht op onderwijs van het kind te beschermen. Dit doorkruist het eerdere besluit van het OM om niet te vervolgen.
- **Tussentijdse intrekking mogelijk:** Gemeenten kunnen op basis van deze jurisprudentie besluiten de huidige vrijstelling per direct in te trekken of ouders te sommen hun kind alsnog in te schrijven, omdat de juridische basis (het recht op onderwijs volgens het EVRM) zwaarder weegt.
- **Geen automatische verlenging voor het nieuwe schooljaar:** Voor het komende schooljaar (waarvoor de melding vóór 1 juli binnen moet zijn) gelden de nieuwe, strenge eisen onverkort. Vrijwel alle lopende vrijstellingen die louter op openbaar onderwijs stoelen, zullen per 1 augustus definitief worden beëindigd.

Ik denk dat we ouders van lopende vrijstellingen in ieder geval moeten informeren. In de bijlage heb ik een voorzet gemaakt voor zo'n infobrief.

Maar nog belangrijker: ik hoop dat Ingrado en het OM snel met een richtlijn komen, zodat we hier uniform mee om kunnen gaan.

Er zal vooral moeten worden nagedacht over de vraag of leerlingen die bijvoorbeeld al 5 jaar vrijstelling hebben gehad, of zij überhaupt "zomaar" in kunnen stromen. Moeten we daar bijvoorbeeld een opbouw in laten plaatsvinden? Of gewoon in het diepe? Ik weet het niet....Wel weer een hele interessante (en logische) ontwikkeling.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

Leerplichtambtenaar

Sociaal Domein / Jeugd

Postbus 227, 5700 AE, Helmond

Tel: 5.1.2e (rechtstreeks nummer) of 5.1.2e

Aanwezigheid: maandag / dinsdag / donderdag / vrijdag ochtend

Kom bij ons werken! Kijk eens op www.helmond.nl/werkenbij.

Van: 5.1.2e

Verzonden: maandag 11 mei 2026 16:18

Aan: >GM_SMU_Leerplicht ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e

Onderwerp: Re: Nieuwe aanvraag 5 onder b: wat te doen gezien de allernieuwste ontwikkelingen??

Urgentie: Hoog

hoi allemaal,

Ik heb nog een aanvulling. Ik zie dat in Eindhoven alle openbare scholen van SALTO zijn en eentje extra: De Vijfkamp.

De vraag is of zij allemaal voldoen aan de voorwaarde die in de tekst van Ingrado staat: : in principe voldoet openbaar onderwijs altijd, tenzij onderwijs op desbetreffende openbare school niet op een objectieve, kritische en pluralistische manier invulling krijgt.

Dit zou zo maar weer aanleiding kunnen zijn tot discussie.....

Ik heb zojuist al contact gehad met de enige openbare school in Nuenen en die nemen alleen nog leerlingen aan die geboren zijn in 2023. En heet kind wat nu voor het eerst vrijstelling aanvraagt in Nuenen is geboren in augustus 2021. Kortom: als ik de vrijstelling weiger zal het kind niet terecht kunnen in Nuenen en moet ik uitwijken naar Eindhoven den kik.

Vandaar ook mijn vraag hoe het bij deze scholen gesteld staat met die voorwaarde: " in principe voldoet openbaar onderwijs altijd, tenzij onderwijs op desbetreffende openbare school niet op een objectieve, kritische en pluralistische manier invulling krijgt".

Mijn vragen aanvullend dus:

-Is dit iets wat de leerplichtambtenaar van die scholen na zou kunnen vragen?

Want gezien het nieuwe arrest is er dus inderdaad weer helemaal nieuw leven in 5 onder b geblazen en zullen we er dus weer wat mee moeten.

-wat is een redelijke afstand waarop de school mag staan wat nog aanvaardbaar wordt geacht? Kan ik ouders dus naar Eindhoven doorverwijzen of is dat te ver? (dan heb ik een groot probleem want die in Nuenen neemt dus niet aan)

En mijn eerdere vragen:

-wat te doen met aanvragen die nu binnen komen van leerlingen die al eerder vrijstelling hebben gehad?

-wat te doen met nieuwe aanvragen? Scholenlijst opvragen bij ouders? Of heeft dat geen zin als ze toch gewoon naar een openbare school moeten?

-Kunnen we aan afwijzingsbrief maken voor nieuwe aanvragen zodat we allemaal dezelfde tekst verkondigen?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e | Leerplichtambtenaar / BOA domein 3

Gemeente Nuenen

Jan van Schijvelaan 2, 5671 CK Nuenen

5.1.2e

Werkdagen: maandag, dinsdag, donderdag, vrijdagochtend

Van: >GM_SMU_Leerplicht 5.1.2i @eindhoven.nl>

Verzonden: Maandag, 11 Mei, 2026 15:56

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @eindhoven.nl>; 5.1.2e

<5.1.2e @eindhoven.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @helmond.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @nuenen.nl>

Onderwerp: FW: Nieuwe aanvraag 5 onder b: wat te doen gezien de allernieuwste ontwikkelingen??

Goedemiddag leden van de werkgroep 5 onder b,

Of was de werkgroep inmiddels opgedoekt nadat eerder dit jaar aangegeven was dat het OM stopt met vervolgen 5 onder b...💎💎

Nu ligt de situatie toch weer iets anders met de uitspraak van de Hoge Raad.

Ik kan mij voorstellen dat er vragen gaan komen vanuit de regio. Ingrado heeft er ook duidelijk op gereageerd. Maar het betekent nogal iets. Staat dit weer haaks op wat het OM vindt.

5.1.2e heeft onderstaande vraag naar onze piket gemaild.

Hebben jullie tijd en ruimte om hier ook naar te kijken?

Is het wellicht handig dat dit als agendapunt op het volgend regio overleg kan worden toegevoegd

5.1.2e

?

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

Leerplicht|Sociaal Maatschappelijke Uitvoering|

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

@eindhoven.nl

Niet aanwezig op woensdagmiddag en vrijdag

Gemeente Eindhoven | Mercado, Smalle Haven 109, 5611 EH Eindhoven | Postbus 90150, 5600 RB Eindhoven

Van: 5.1.2e <5.1.2e@nuenen.nl>

Verzonden: maandag 11 mei 2026 15:07

Aan: >GM_SMU_Leerplicht 5.1.2i @eindhoven.nl>

Onderwerp: Nieuwe aanvraag 5 onder b: wat te doen gezien de allernieuwste ontwikkelingen??

Urgentie: Hoog

Beste collega's,

Ik heb 5 bestaande leerlingen die al eerder vrijstelling 5 onder b hebben gehad. Gezien de nieuwe ontwikkelingen van het OK (zie hieronder) is het nog onduidelijk wat te doen met bestaande vrijstellingen. Maar ik heb nu een nieuwe aanvraag ontvangen (helaas) dus leerling nummer 6.

Wat is nu de bedoeling? ouders hebben alleen een brief gestuurd. Geen lijst met scholen. Die mochten we ook niet meer opvragen want het OM deed er toch allemaal niks mee.

Maar wat nu gezien de nieuwste ontwikkelingen?? Toch die lijst opvragen? En dan afwijzen want in Nuenen zit een Openbare school?

En de reeds lopende vrijstellingen verlengen omdat die nog onder het oude regime vielen?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

| Leerplichtambtenaar / BOA domein 3

Gemeente Nuenen

Jan van Schijvelaan 2, 5671 CK Nuenen

5.1.2e

Werkdagen: maandag, dinsdag, donderdag, vrijdagochtend

Van: Ingrado <info@ingrado.nl>

Verzonden: Woensdag, 29 April, 2026 11:26

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@nuenen.nl>

Onderwerp: Hoge Raad scherpt met recent arrest toetsingskader leerplichtvrijstelling 5 onder b Lpw aan

Beste leden,

Met het arrest van 21 april jongstleden verduidelijkt de Hoge Raad artikel 5 onder b van de leerplichtwet, in het bijzonder de toetsing van dat artikel. Met dit bericht geven wij jullie een eerste duiding bij dit arrest.

De Hoge Raad stelt in haar uitspraak het recht op onderwijs voor kinderen, zoals dat door onder meer het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (het EVRM) wordt gewaarborgd, centraal.

Het recht op onderwijs stelt grenzen aan de mogelijkheid voor een vrijstelling van de leerplicht op grond van richtingsbezwaren. Die mogelijkheid komt in praktijk te vervallen als er een school voor openbaar onderwijs in de nabije omgeving van het woonadres is. De Hoge Raad stelt dat van de overheid actief handhavend optreden mag worden verwacht, zo nodig langs strafrechtelijke weg, als ouders hun kind niet inschrijven op een school. Een betekenisvol arrest voor onze leden, waar Ingrado met dit bericht een eerste duiding aan wil geven.

Motivering arrest

De Hoge Raad zet in zijn uitspraak uiteen wat het toetsingskader is voor de beoordeling van een beroep op de genoemde vrijstelling van de inschrijfplicht. De Hoge Raad wil hiermee eerdere eigen rechtspraak verduidelijken en op onderdelen aanscherpen.

De reden daarvoor is allereerst dat in de praktijk vragen bestaan over de manier waarop dat toetsingskader moet worden toegepast. Dat bleek ook uit de motivering van het Openbaar Ministerie bij haar besluit van vorig jaar om geen zaken die te maken hadden met vrijstellingen 5 onder b meer voor de rechter te brengen.

Daarnaast beoogt de Hoge Raad met de nadere invulling en aanscherping van het toetsingskader duidelijkheid te verschaffen over de grenzen die het recht op onderwijs stelt aan de mogelijkheid om een beroep op vrijstelling van de inschrijfplicht te honoreren wegens overwegende bedenkingen. Deze begrenzing moet recht doen aan de toegenomen betekenis van het recht op onderwijs voor een volwaardige deelname aan de samenleving.

Hoofdlijn arrest

De Hoge Raad is van oordeel dat met betrekking tot openbare scholen alleen nog met succes een beroep kan worden gedaan op de vrijstellingsgrond als komt vast te staan dat het onderwijs op alle openbare scholen binnen redelijke afstand van de woning, voor zover dat onderwijs godsdienstig, levensbeschouwelijk of maatschappelijk van aard is, niet plaatsvindt op een objectieve, kritische en pluralistische manier. Deze kernwaarden komen uit een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, namelijk de zaak Kjeldsen, Busk Madsen and Pedersen v. Denmark (1976). Daarin oordeelde het hof dat onderwijs: "objectief, kritisch en pluralistisch" moet zijn.

Deze grondslagen zijn in Nederland herleidbaar in onder andere de Grondwet en de wet op het primair onderwijs (artikel 8 Wpo) en het onderzoekskader dat de Inspectie van het Onderwijs hanteert. Dit zal in de praktijk betekenen dat een beroep op deze vrijstellingsgrond, waar het gaat om openbaar onderwijs, nog nauwelijks kans van slagen heeft.

Betekenis arrest voor leerplicht

Dit arrest markeert een omslagpunt. Kort gezegd: in principe voldoet openbaar onderwijs altijd, tenzij onderwijs op desbetreffende openbare school niet op een objectieve, kritische en pluralistische manier invulling krijgt óf als er zich geen openbare school binnen redelijke afstand van hun woning bevindt.

Nieuwe beroepen op een vrijstelling 5 onder b zullen langs deze lat moeten worden gelegd. Een uitspraak door de Hoge Raad, als hoogst rechtsprekende rechter, moet gevolgd worden, zowel door de gemeente als door het Openbaar Ministerie. Wat dit betekent voor al verleende vrijstellingen, is onderwerp van nadere uitwerking.

Vervolg

Ingrado en het Openbaar Ministerie beraden zich, in afstemming met VNG en OCW, over de vraag hoe kan worden omgegaan met al verleende vrijstellingen. Alle partijen zijn zich bewust van de datum van 1 juli die snel dichterbij komt en doen er alles aan om op zo kort mogelijke termijn met nadere informatie te komen.

Met een vriendelijke groet,

5.1.2e

Bestuurder Ingrado

 Schermafbeelding 2023-02-15 093846-1

[Afmelden Voorkeuren beheren](#)

Zuid-Holland

 [LinkedIn](#)

Disclaimer

The information contained in this communication from the sender is confidential. It is intended solely for use by the recipient and others authorized to receive it. If you are not the recipient, you are hereby notified that any disclosure, copying, distribution or taking action in relation of the contents of this information is strictly prohibited and may be unlawful.

This email has been scanned for viruses and malware, and may have been automatically archived by Mimecast, a leader in email security and cyber resilience. Mimecast integrates email defenses with brand protection, security awareness training, web security, compliance and other essential

capabilities. Mimecast helps protect large and small organizations from malicious activity, human error and technology failure; and to lead the movement toward building a more resilient world. To find out more, visit our website.

Disclaimer

The information contained in this communication from the sender is confidential. It is intended solely for use by the recipient and others authorized to receive it. If you are not the recipient, you are hereby notified that any disclosure, copying, distribution or taking action in relation of the contents of this information is strictly prohibited and may be unlawful.

This email has been scanned for viruses and malware, and may have been automatically archived by Mimecast, a leader in email security and cyber resilience. Mimecast integrates email defenses with brand protection, security awareness training, web security, compliance and other essential capabilities. Mimecast helps protect large and small organizations from malicious activity, human error and technology failure; and to lead the movement toward building a more resilient world. To find out more, visit our website.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 3, 4, 6
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub i	Het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen	1, 3, 4